

Sygn. akt III CSK 302/19

POSTANOWIENIE

Dnia 18 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z powództwa małoletniej R.B. reprezentowanej przez matkę A.B.
przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń [...] w W.

przy udziale interwenienta ubocznego po stronie pozwanej [...] Zakładu
Ubezpieczeń S.A. w W.

o zapłatę zadośćuczynienia, odszkodowania i renty,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 18 czerwca 2020 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 5 czerwca 2019 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna jest środkiem zaskarżenia o charakterze nadzwyczajnym. Ma przede wszystkim na celu - w interesie publicznym - ujednoczenie orzecznictwa sądów powszechnych, rozstrzyganie sporów precedensowych oraz o istotnym znaczeniu dla rozwoju prawa i judykatury sądowej. W związku z tym jednym z koniecznych elementów skargi kasacyjnej jest wniosek o przyjęcie skargi do

rozpoznania oraz jego uzasadnienie, w którym skarżący powinien wskazać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. i związku z tym istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący w odrębnym wywodzie wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Pozwane Towarzystwo Ubezpieczeń [...] w W. wniosło skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 5 czerwca 2019 r. w części uwzględniającej powództwo oraz apelację strony powodowej w zakresie kwoty 617 810 złotych

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na przesłankach przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. W uzasadnieniu tego wniosku skarżący wskazał, że zachodzi potrzeba wykładni art. 362 k.c. budzącego poważne wątpliwości oraz wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądów Ponadto zdaniem wnoszącego skargę kasacyjną w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne a mianowicie: „czy w świetle art. 362 k.c. przyczynienie się rodziców do powstania szkody, która dotknęła ich małoletnie dzieci, niezdolne ze względu na wiek a tym samym psychofizyczny rozwój do podejmowania świadomych czynności zmierzających do określonego zachowania jest równoznaczne w zakresie skutków określonych w przepisie art. 362 k.c. z przyczynieniem się samych poszkodowanych, w konsekwencji wpływa na zakres obowiązku odszkodowawczego osoby trzeciej wobec małoletniego.

Wobec powołanych podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania należy uwzględnić utrwalony w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, że oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z dnia 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ., z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ., z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 31/18, nie publ.).

Ponadto jeżeli skarżący, jako okoliczność uzasadniająca wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to powinien nie tylko to zagadnienie przedstawić przez jego sformułowanie z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało, a także przytoczyć argumenty prawne prowadzące do rozbieżnych ocen prawnych, ale ponadto wykazać, że jest to zagadnienie nowe, którego rozwiązanie jest istotne nie tylko dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, lecz także dla praktyki sądowej (zob. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 3 października 2002 r., II CKN 447/01, nie publ.; z dnia 14 grudnia 2004 r., III CK 585/04, nie publ.; z dnia 4 sierpnia 2006 r., III CZ 47/06, nie publ.; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, nie publ.; z dnia 28 czerwca 2008 r., III CSK 99/08, nie publ.; z dnia 26 czerwca 2008 r., I CSK 108/08, nie publ.).

Jak widać obie wskazane przesłanki uzależniają przyjęcie skargi kasacyjnej od wykazania, że przedstawione zagadnienie nie zostało wcześniej rozstrzygnięte albo też pomimo rozstrzygnięcia nadal orzecznictwo Sądu Najwyższego w tej samej kwestii jest rozbieżne. W wyroku z dnia 2 grudnia 1982 r. w sprawie IV CR 484/82 Sąd Najwyższy zajął stanowisko, zgodne z prezentowanym przez stronę pozwaną, iż przyczynienie się rodziców do powstania szkody, która dotknęła ich

małoletnie dzieci jest równoznaczne w zakresie skutków określonych w art. 362 k.c. z przyczynieniem się samych poszkodowanych. Od tego poglądu, krytycznie ocenianego w piśmiennictwie, Sąd Najwyższy odstąpił wkrótce, bo już w wyroku z dnia 16 marca 1983 r. w sprawie I CR 33/83 (OSNCP 1983/12/196) uznając, że osoba zobowiązana według przepisów o czynach niedozwolonych do naprawienia szkody, poniesionej przez małoletnie dziecko, nie może na podstawie art. 362 k.c. żądać zmniejszenia swego obowiązku odszkodowawczego wobec tego dziecka na tej podstawie, że szkoda pozostaje w związku przyczynowym również z zawinieniem rodziców poszkodowanego, wyrażającym się w braku należytego nadzoru. Od tego czasu pogląd ten jest jednolicie podtrzymywany w judykaturze Sądu Najwyższego (zob. wyroki z dnia 22 września 1986 r., IV CR 279/6, nie publ., z dnia 5 listopada 2008 r., I CSK 139/08, nie publ., z dnia 24 stycznia 2017 r., V CSK 163/16, nie publ., z dnia 21 marca 2018 r., V CSK 355/17, nie publ.).

Nie może być zatem mowy o rozbieżności w orzecznictwie i poważnej wątpliwości w zakresie wykładni wymagających interwencji Sądu Najwyższego wtedy, gdy wprawdzie w pewnej fazie stosowania jakiegoś przepisu przez sądy, w tym Sąd Najwyższy, doszło do rozchwiania wykładni albo wyraźnych różnic jurysdykcyjnych poświadczonych odmiennymi rozstrzygnięciami, jednak następnie - po wyjaśnieniu występujących kontrowersji i uzgodnieniu stanowisk - ugruntowany został pogląd, który uzyskał przewagę i ukształtował wykładnię oraz oparte na niej orzecznictwo, niewykazujące już później odchyłeń (por. m. in. uzasadnienie postanowienia składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2014 r., III CZP 2/14, OSNC 2014, nr 12, poz. 124, postanowienie z dnia 17 czerwca 2015 r., III CSK 59/15, nie publ.). Inaczej mówiąc, powoływanie się na rozbieżność w orzecznictwie sądów jako przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. nie może dotyczyć rozbieżności, która została już usunięta przez ukształtowanie się w Sądzie Najwyższym wyraźnej, umocnionej i stabilnej linii orzeczniczej.

Konkludując trzeba stwierdzić, że w sprawie nie zachodzą wskazane przez pozwanego przesłanki opisane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. ani brana pod rozwagę z urzędu nieważność postępowania.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł zgodnie z art. 98, 99 w zw. z art. 391 § 1, 398²¹ k.p.c.

jw